

781.4

B47

II s.l.

MINISTERUL CULTURII ȘI TURISMULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE
CATEDRA TEORIA MUZICII ȘI COMPOZIȚIE

Tatiana Berezovicova

CANON

*130 exemple
pentru solfegiere*

Chișinău

2005

781.4

B 47

MINISTERUL CULTURII ȘI TURISMULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE
CATEDRA TEORIA MUZICII ȘI COMPOZIȚIE

Tatiana Berezovicova

CANON

*130 exemple
pentru solfegiere*

II s.l.

Chișinău

2005

CZU 781.42 (075.8)

B 47

CANON: 130 exemple pentru solfegiere

ALCĂTUITOR: TATIANA BEREZOVICOVA, doctor în studiul artelor,
conferențiar universitar

REDACTOR

RESPONSABIL: ANGELA ROJNOVEANU, doctor în studiul artelor,
conferențiar universitar

RECENZENȚI: SVETLANA ȚIRCUNOVA, doctor în studiul artelor,
profesor universitar la catedra
Teoria muzicii și compoziție a AMTAP

MARGARETA BELÂH, Om emerit al Republicii Moldova,
conferențiar universitar la catedra
Teoria muzicii și compoziție a AMTAP

Aprobat și recomandat pentru editare de Senatul
Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Berezovicova, Tatiana

Canon: 130 exemple pentru solfegiere / Tatiana Berezovicova; red.resp.: Angela Rojnoveanu; Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova; Acad. de Muzică, Teatru și Arte Plastice; Catedra Teoria muzicii și compoziție. – Ch.: Acad. de Muzică, Teatru și Arte Plastice, 2005 (Rotaprint, PRIMEX COM). – 32 p.

ISBN 9975-9886-2-8

90 ex.

781.42 (075.8)

Machetare computerizată:
Tatiana Berezovicova

©Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, 2005

© Berezovicova Tatiana, alcătuitor

CUVÂNT ÎNAINTE

Solfegiile polifonice joacă un rol important în dezvoltarea auzului muzical profesionist. Unul din cele mai eficiente procedee ale dezvoltării auzului polifonic este canonul – „forma contrapunctică ce are la baza sa un proces imitativ riguros și continuu” care, spre deosebire de imitația simplă, „prinde în acțiunea imitativă întreaga desfășurare melodică”¹. Prezintă o unitate indisolubilă a două trăsături diametral opuse (asemănare, pe de o parte, și deosebire, pe de alta), canonul activează atât proprietățile melodice ale auzului, cât și posibilitățile sale de a percepe verticala polifonică.

Calităților dezvoltătoare ale canonului li se acordă o mare atenție în sfera educației și instruirii muzicale în diferite țări ale lumii. Exercițiile în formă de canon ocupă un loc important și în cursul de solfegiu. De regulă, canoanele plasate în manualele de solfegiu sunt expuse pe două sau mai multe portative. În culegerea de față sunt prezentate canoanele notate pe un portativ în formă de melodie pe o voce, unde intrarea fiecărei voci este indicată de asupra temei cu numărul de ordine. Exemplele expuse astfel prezintă, după părerea noastră, un material foarte util pentru lucrul în auditoriu. Participanții ansamblului trebuie să urmeze cu o maximă concentrare desfășurarea melodiei pentru a intra la timp cu debutul temei. Aceasta activează atenția, favorizează dezvoltarea memoriei și a auzului interior, educă simțul de răspundere față de parteneri. Caracterul de joc al exercițiilor de acest tip sporește interesul elevilor pentru lecțiile de solfegiu, dinamizează procesul de instruire și acționează pozitiv la însușirea materialului didactic.

Canoanele prezentate în culegerea de față pot fi utilizate atât pentru lectura la prima vedere, cât și pentru interpretarea lor după studierea prealabilă. De obicei canoanele notate pe un portativ se execută în ansamblu, dar în unele grupe nu este exclusă și solfegierea unei voci aparte cu cântarea altor voci la pian. Unele melodii incluse în culegere pot fi întrebuintate de asemenea ca material pentru dicteu muzical, fiind cântate după notare în ansamblu la câteva voci.

Luând în considerație faptul, că culegerea prevede în primul rând solfegierea la prima vedere, majoritatea covârșitoare a exemplelor prezintă canoane în unison și octavă, și doar în canonul nr.119 vocea a doua intră cu o cvintă mai jos. În exemplul nr.71 se utilizează canonul dublu.

¹ Dicționar de termeni muzicali. - București, 1984. - P.77.

Culegerea de față are o destinație largă. Materialul prezentat aici poate fi utilizat la diferite etape ale învățământului muzical, începând cu treapta preuniversitară până la cea superioară. În amplasarea exercițiilor muzicale este urmărit principiul de creștere treptată a complexității lor pentru solfegiere. Primele piese sunt accesibile pentru cei care fac doar primii pași în studierea solfegiului, iar ultimele exemple pot fi cântate de interpreți cu o experiență muzicală destul de bogată. În calitate de material pentru studiu sunt alese atât melodiile populare, cât și fragmentele creațiilor componistice din diferite epoci, de la Renaștere până în zilele noastre. Tonalitățile unor melodii au fost schimbate fiind adoptate pentru vocile nu prea dezvoltate ale elevilor.

Cer să fie explicate unele detalii netradiționale ale notării. În câteva melodii sunt indicate nu numai intrări, ci și terminări ale vocilor. Vocea respectivă este notată printr-o cifră luată în paranteze pătrate, indicând numărul său de ordine. De exemplu, simbolul [1.] înseamnă că vocea întâia în acest moment termină cântarea melodiei (a se vedea nr. 47, 48, 83, 86, 95). În unele exemple (nr.90, 93) se întâlnesc barele de măsură punctate. Trebuie menționat faptul că acest tip de notație este des practicat în edițiile contemporane ale muzicii preclasice, și anume în Schola cantorum, de unde au fost împrumutate mai multe canoane din culegerea în cauză. Autoarea a prelucrat majoritatea melodiilor de așa fel, lăsând notarea metrică originală doar în acele cazuri, când vocea a doua intră cu o deplasare orizontală, adică poziția metrică a vocii a doua nu corespunde celei din vocea întâia.

Un grup aparte prezintă canoanele ce reflectă particularitățile muzicii ușoare și de jazz (nr.121-130). Ele sunt înzestrate cu cifrarea armoniei pentru acompaniamentul instrumental care poate fi interpretat atât de profesor, cât și de studenți. Factura acompaniamentului se compune ad libitum, în dependență de stilul și caracterul muzicii. Luând în considerație faptul că există diferite modalități ale notării acordurilor, aducem sistemul cifrării folosit în manualul de față.

Fundamentala acordurilor se notează cu majuscule. Sunetele fundamentale ale acordurilor construite pe clapele albe sunt indicate cu următoarele litere: C – do, D – re, E – mi, F – fa, G – sol, A – la, B – si ². Fundamentalele acordurilor construite pe alte sunete ale sistemului temperat sunt indicate cu adăugarea semnelor de alterație respective, de exemplu: Ab – la bemol; Bb – si bemol ; C# –

² Spre deosebire de sistemul tradițional al cifrării, unde nota si se indică prin litera H, în muzica de estradă și jazz ea este notată prin B.

do diez etc. Structura acordurilor se precizează prin adăugarea unui șir de semne speciale. Descifrarea celor mai importante însemnări ale acordurilor:

- C* – trisonul major de la *do* (*do – mi – sol*);
- Cm* – trisonul minor de la *do* (*do – mi bemol – sol*);
- C+* – trisonul mărit (*do – mi – sol diez*);
- C6* – trisonul major cu sextă (*do – mi – sol – la*);
- Cm6* – trisonul minor cu sextă mare (*do – mi bemol – sol – la*);
- C7* – septacordul mic major (*do – mi – sol – si bemol*);
- Cmaj7* – septacordul mare major (*do – mi – sol – si*);
- C7b5* – septacordul mic major cu cvinta coborâtă (*do – mi – sol bemol – si bemol*);
- C7#5* – septacordul mic major cu cvinta ridicată (*do – mi – sol diez – si bemol*);
- Cm7* – septacordul mic minor (*do – mi bemol – sol – si bemol*);
- Cm7b5* – septacordul mic de sensibilă (*se notează ca septacordul mic minor cu cvinta coborâtă, do – mi bemol – sol bemol – si bemol*);
- Cdim* – septacordul micșorat (*do – mi bemol – sol bemol – si dublu bemol*);
- C9* – nonacordul mare major (*do – mi – sol – si bemol – re*);
- C-9* – nonacordul mic major (*do – mi – sol – si bemol – re bemol*);
- Cmaj9* – nonacordul mare major cu septima mare (*do – mi – sol – si – re*);
- Cm9* – nonacordul mare minor (*do – mi bemol – sol – si bemol – re*);
- Cadd9* – trisonul major cu adăugarea nonei (*do – mi – sol – re*);
- Cadd2* – trisonul major cu adăugarea secunde (se aseamănă cu acordul precedent, *do – re – mi – sol*).

În cazul când basul acordului trebuie să fie concretizat, se folosesc simbolurile de fracție, numărătorul cărora prezintă acordul, iar numitorul – sunetul din bas, de exemplu: *C/B* înseamnă acordul *si – do – mi – sol*.

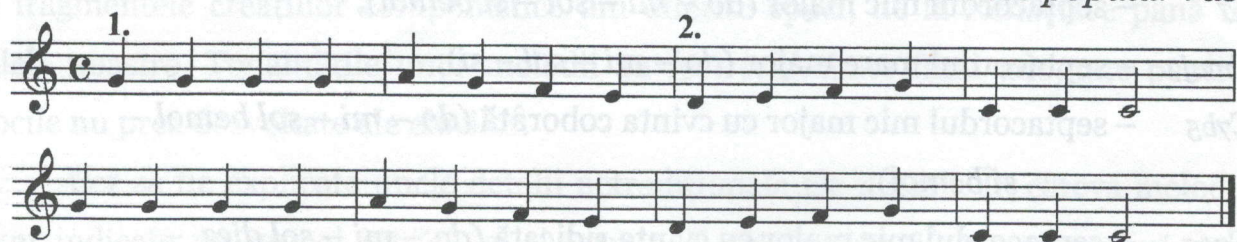
Avem speranța că manualul de față va fi de folos pentru tinerii muzicieni și profesori de solfegiu, ajutându-i în activitatea lor didactică.

Autoarea aduce sincere mulțumiri Doamnei Svetlana Țircunova, doctor, profesor universitar pentru ajutorul acordat în realizarea acestei ediții.

1. *Cântec popular francez*

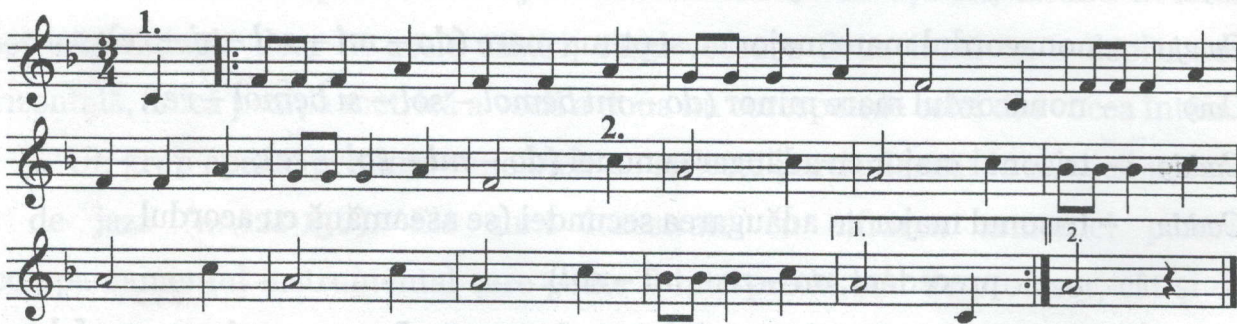
2. *Cântec popular rus*

3. *Cântec popular ceh*

4. *Cântec popular estonian*

5. *Cântec popular englez*

6. *Anonim, sec. XIII*

7. *Cântec popular englez*

8. *Cântec popular francez*

9. *Cântec popular englez*

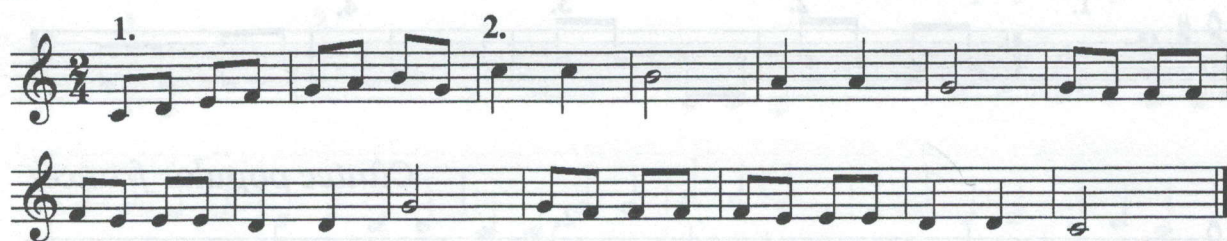
10. *Cântec popular englez*

11. *A. Abramski*

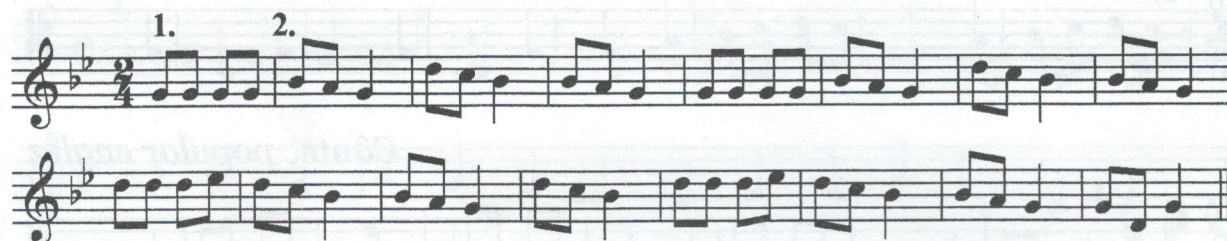
12. *Cântec popular francez*

13. *Cântec popular englez*

14.

Cântec popular ceh

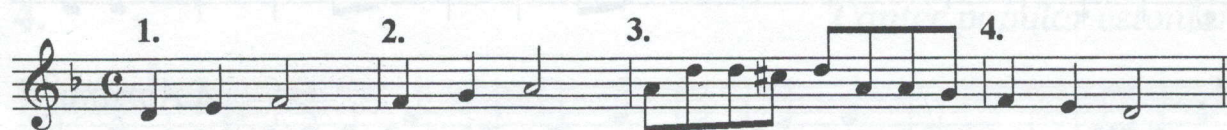
15.

Cântec popular românesc

16.

Cântec popular scoțian

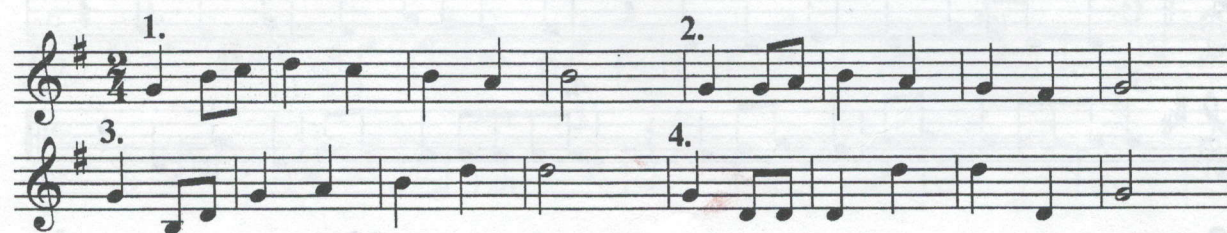
17.

Cântec popular englez

18.

Cântec popular american

19.

T. Berezovicova

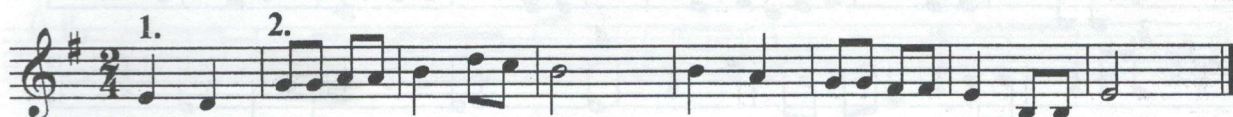
20.

Iu. Litovko

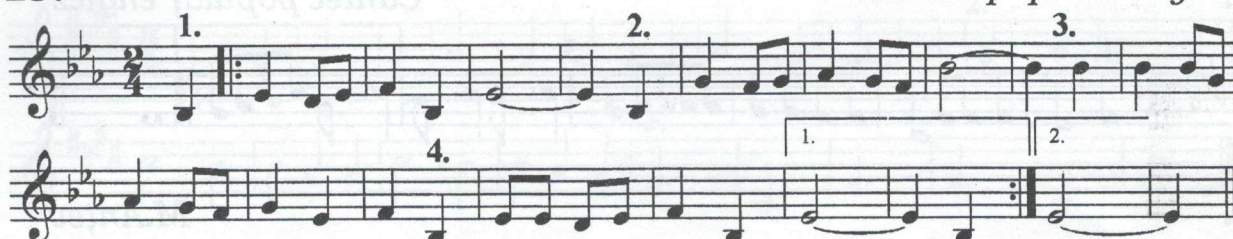
21.

Cântec popular mordvin

22.

Cântec popular rus

23.

Cântec popular englez

24.

M. Praetorius

25.

Cântec popular morav

26.

Cântec popular moldovenesc

27.

Cântec popular moldovenesc

28.

Cântec popular moldovenesc

29.

I. Suslov

30.

Cântec popular englez

31.

M. Anțev

32.

Cântec popular bulgar

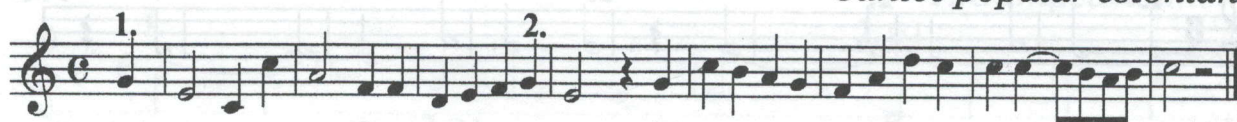
33.

Cântec popular ucrainean

34.

Cântec popular lituanian

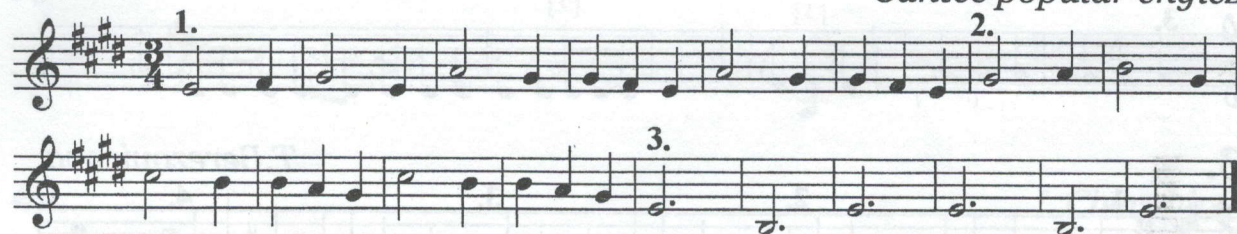
35.

Cântec popular estonian

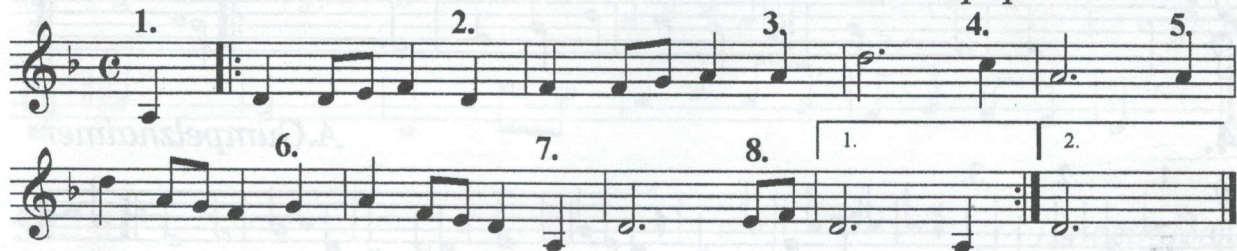
36.

Cântec popular englez

37.

Cântec popular englez

38.

Cântec popular evreiesc

39.

Cântec popular slovac

40.

Cântec popular ucrainean

41.

Cântec popular georgian

42.

Cântec popular georgian

43.

T. Berezovicova

44.

A. Gumpelzhaimer

45.

A. Gumpelzhaimer

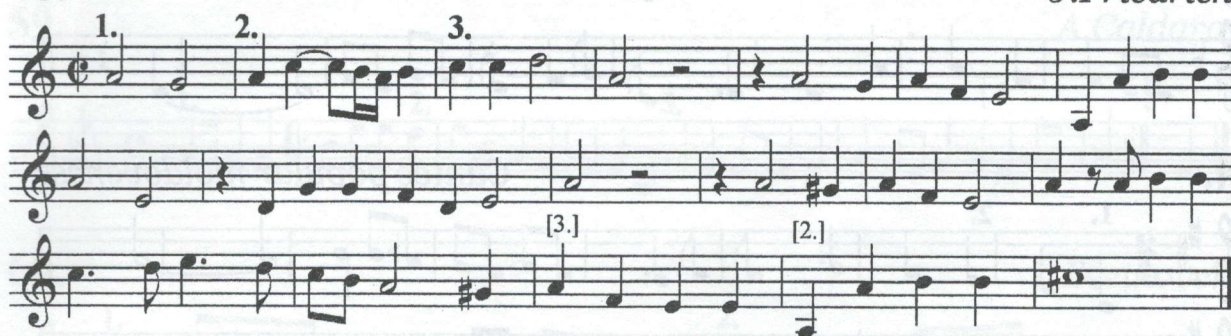
46.

Anonimus, sec. al XVI-lea

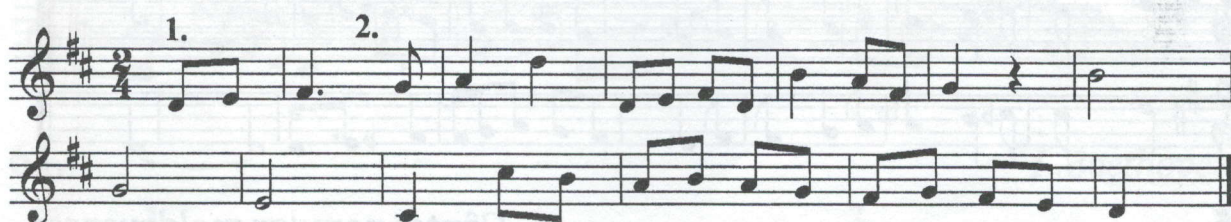
47. *A. Gumpelzhaimer*

48. *J. Friedrich*

49. *L. Cherubini*

50. *L. Beethoven*

51. *B. Bartók*

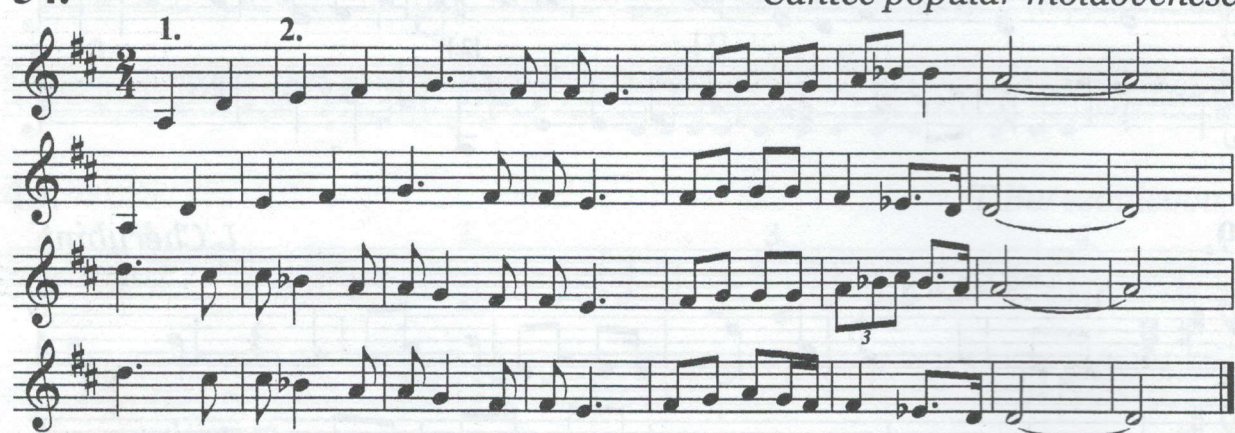
52. *Cântec popular evreiesc*

53.

Cântec popular moldovenesc

54.

Cântec popular moldovenesc

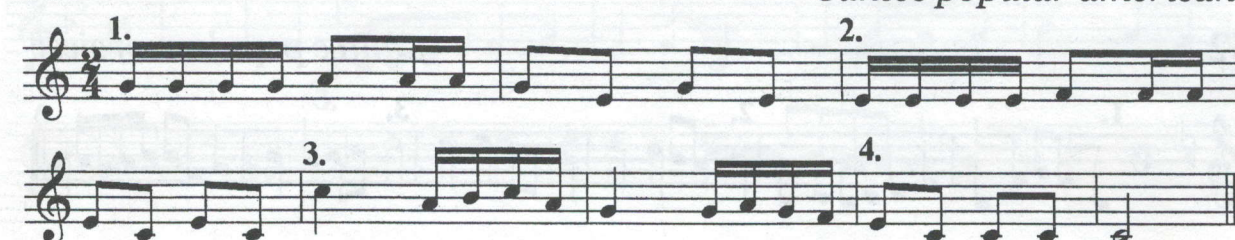
55.

Cântec popular moldovenesc

56.

N.Rimski-Korsakov

57.

Cântec popular american

58.

L. Cherubini

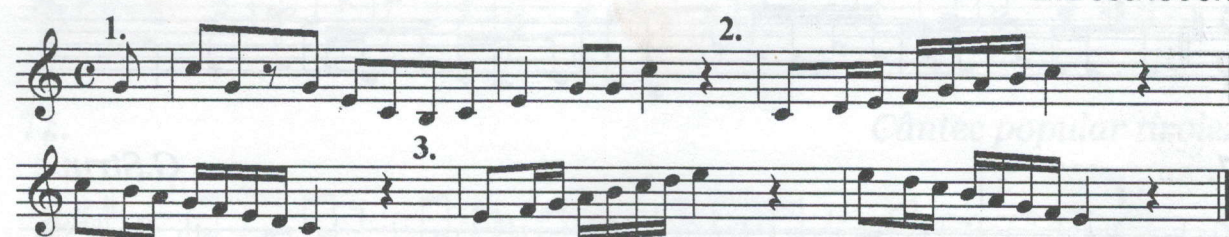
59.

A. Caldara

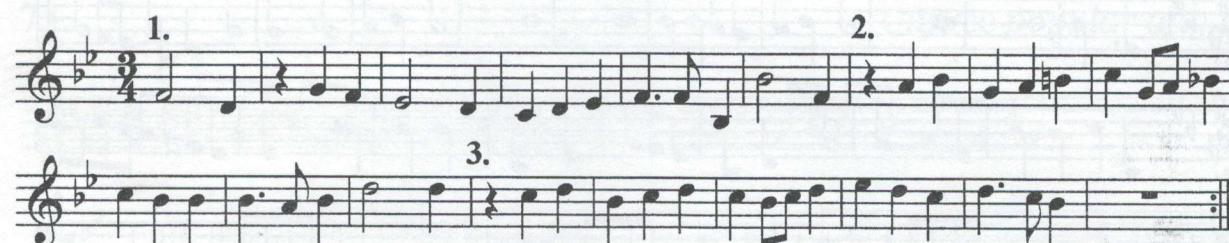
60.

L. Beethoven

61.

L. Beethoven

62.

Cântec popular englez

63.

J. Haydn

64. J.Haydn

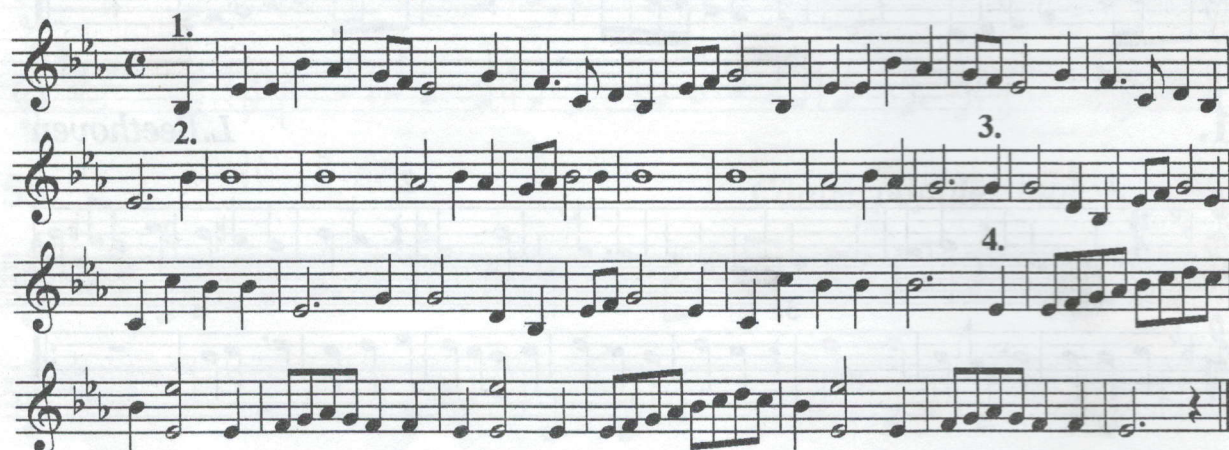
65. V.Ghercik

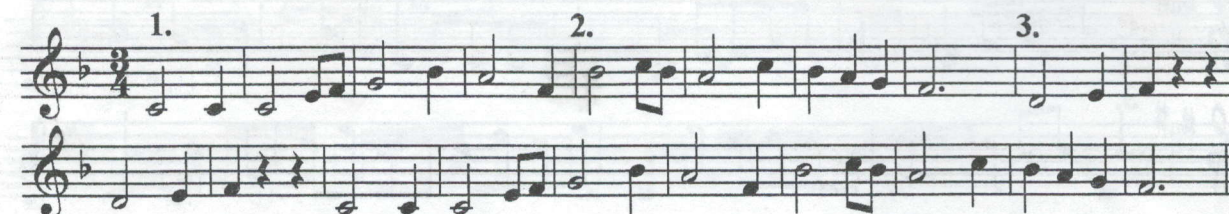
66. G.Struve

67. G.Struve

68. A.Abramski

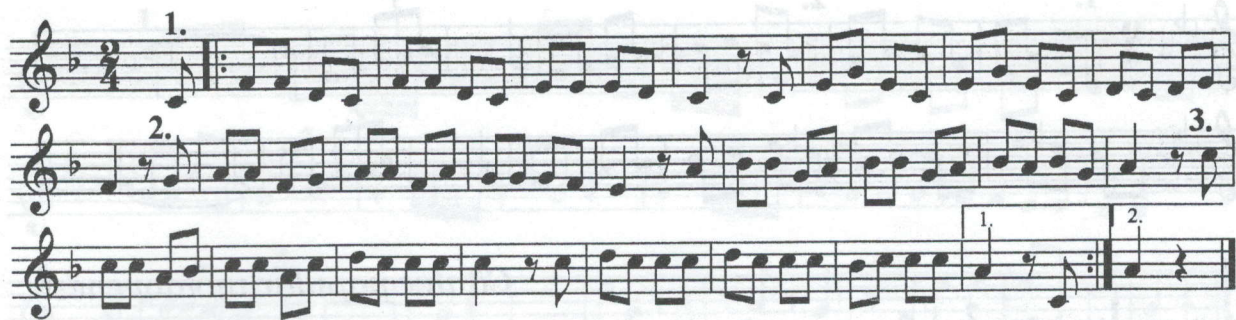

69. G.Frid

70.

V.Sibirski

71.

V.Popov

72.

Cântec popular tirolez

73.

Cântec popular ungar

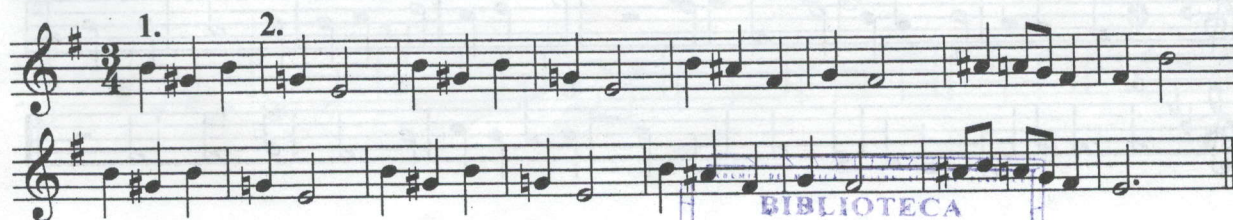
74.

B.Bartók

75.

I.Szelényi

76. *Cântec popular moldovenesc*

77. *Cântec popular moldovenesc*

78. *Cântec popular moldovenesc*

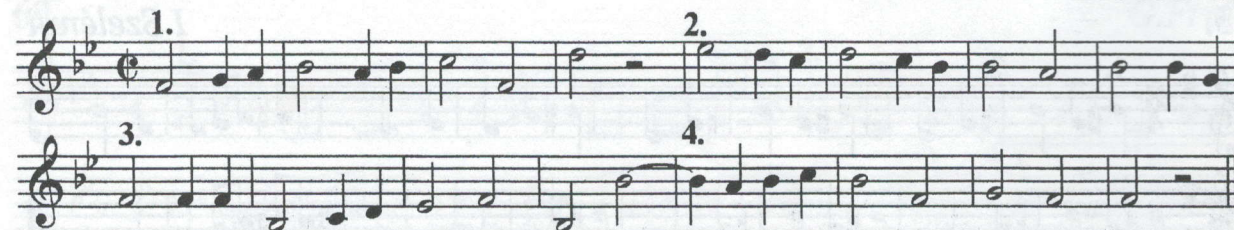
79. *Cântec popular moldovenesc*

80. *Cântec popular englez*

81. *L. Gebardi*

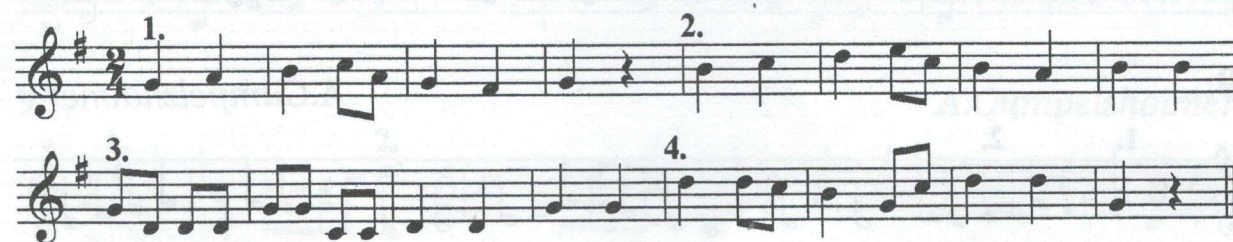
82.

A.Salieri

83.

G.Palestrina

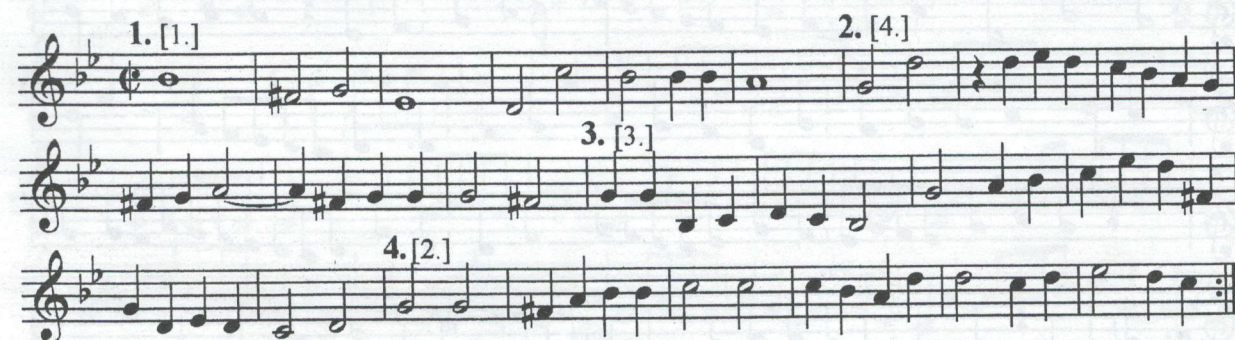
84.

V.Odoevski

85.

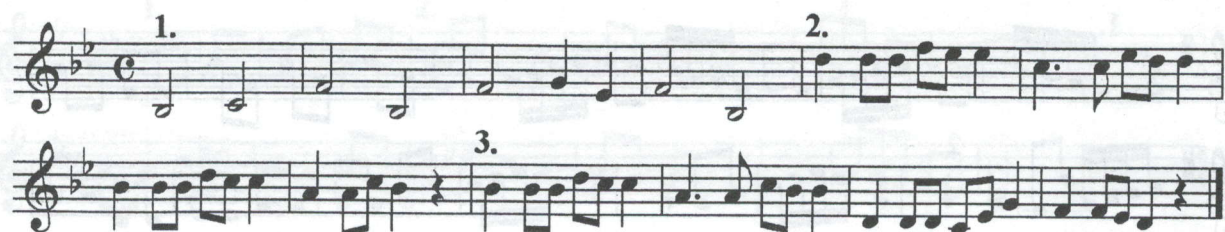
J.Brahms

86.

J.Haydn

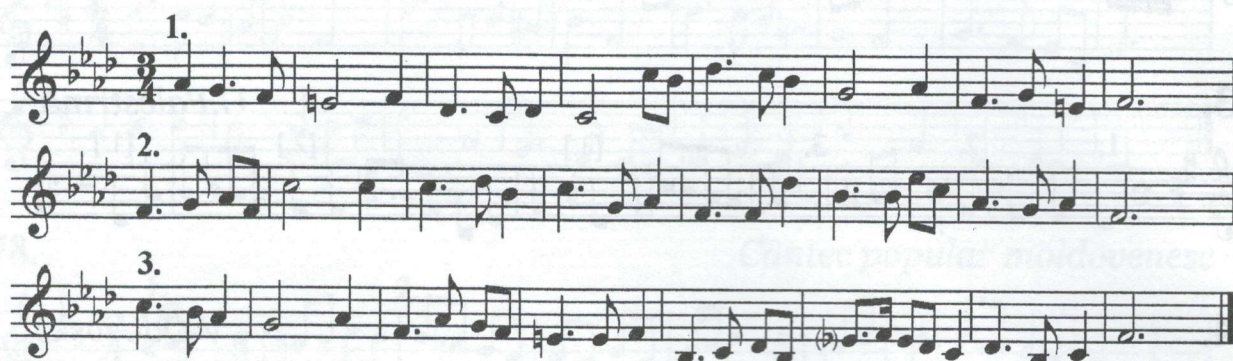
87.

Cântec popular mold J. Haydn

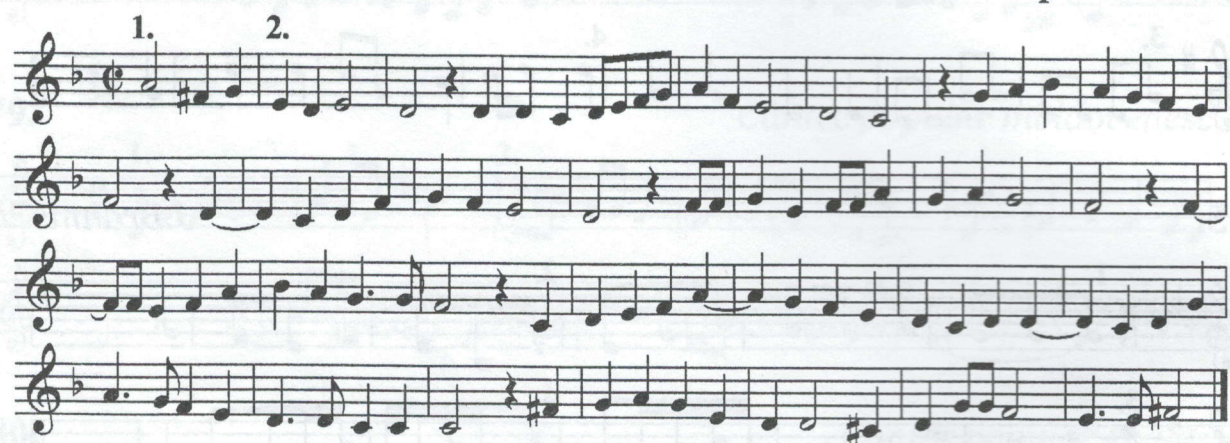
88.

H. Purcell

89.

A. Gumpelzhaimer

90.

A. Gumpelzhaimer

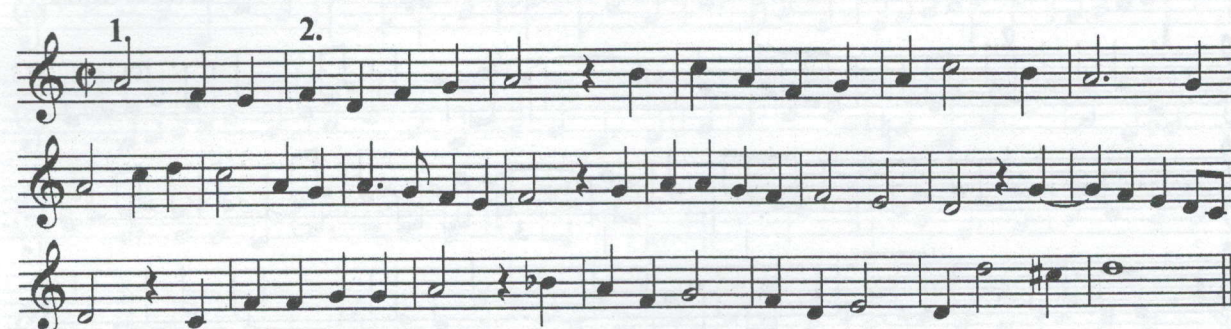
91.

A. Gumpelzhaimer

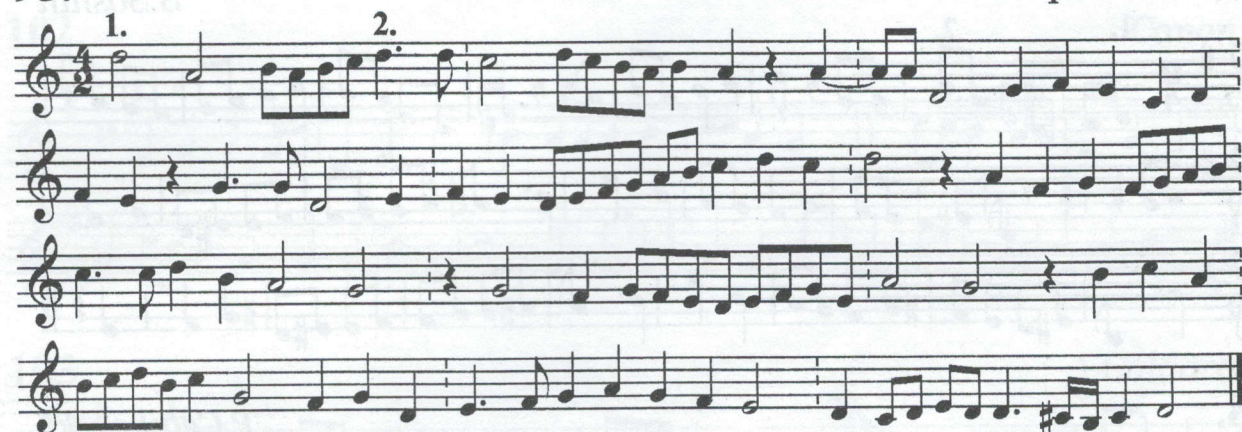
92.

A. Gumpelzhaimer

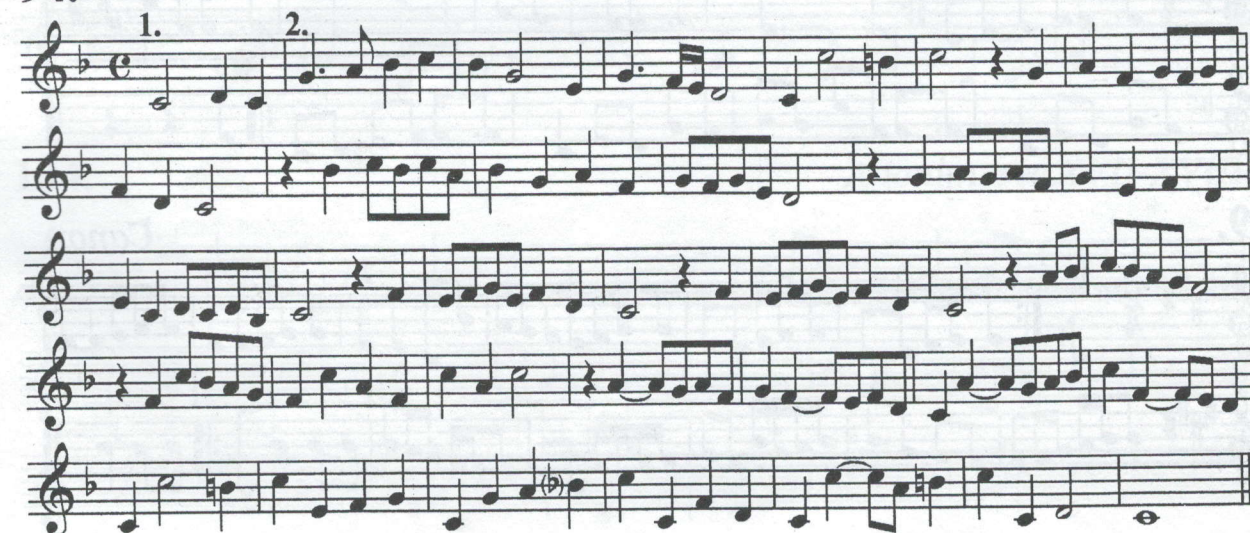
93.

A. Gumpelzhaimer

94.

A. Brumel

95.

Cântec popular rus

96.

E. Denisov

97.

S. Sosnin

98.

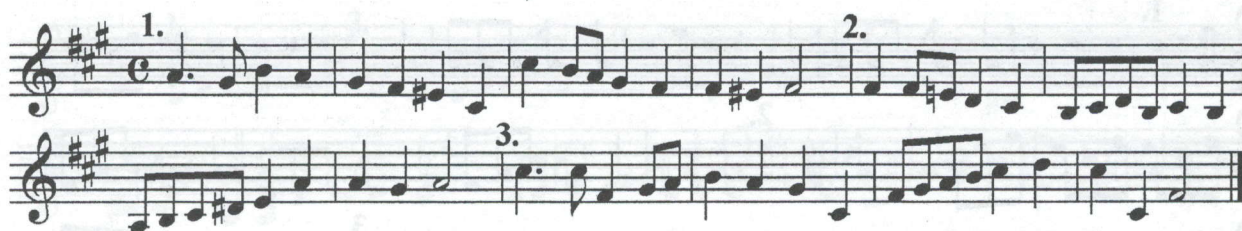
P. Ceaikovski

99.

Canon

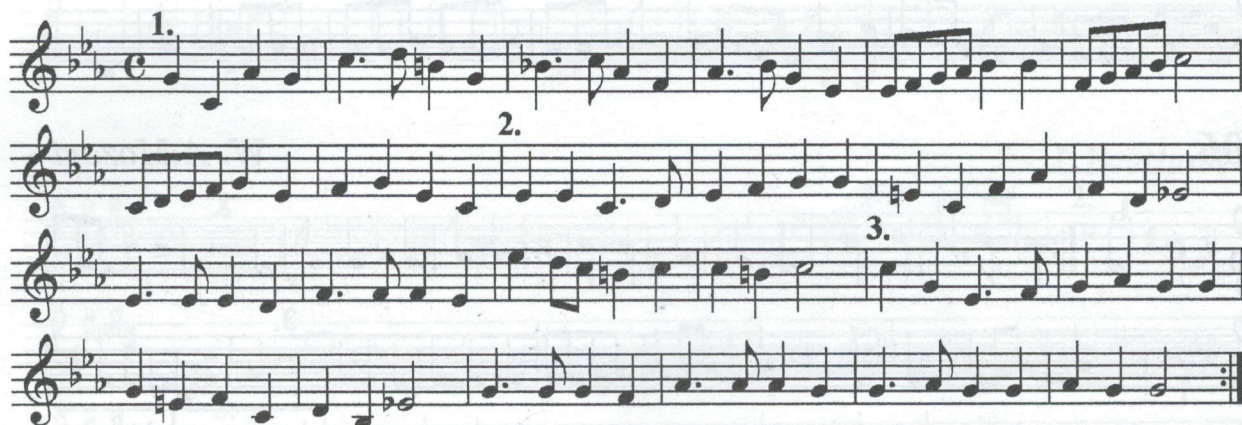
100.

Canon

101.

Canon

102.

Canon

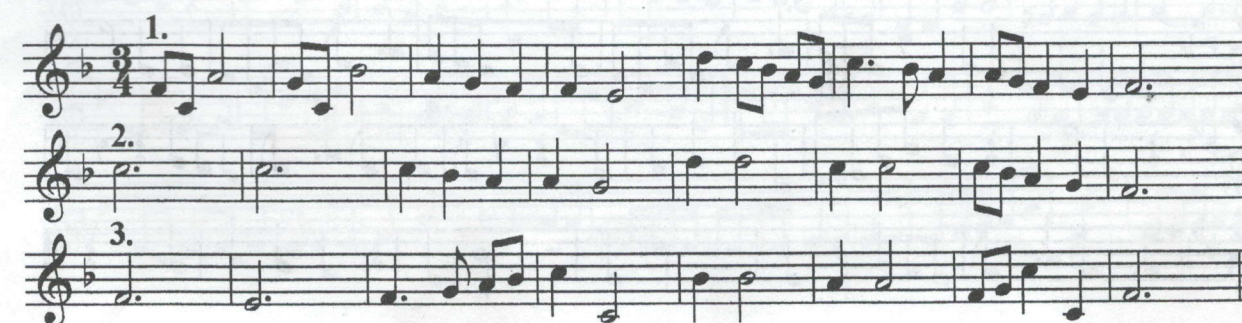
103.

A.Caldara

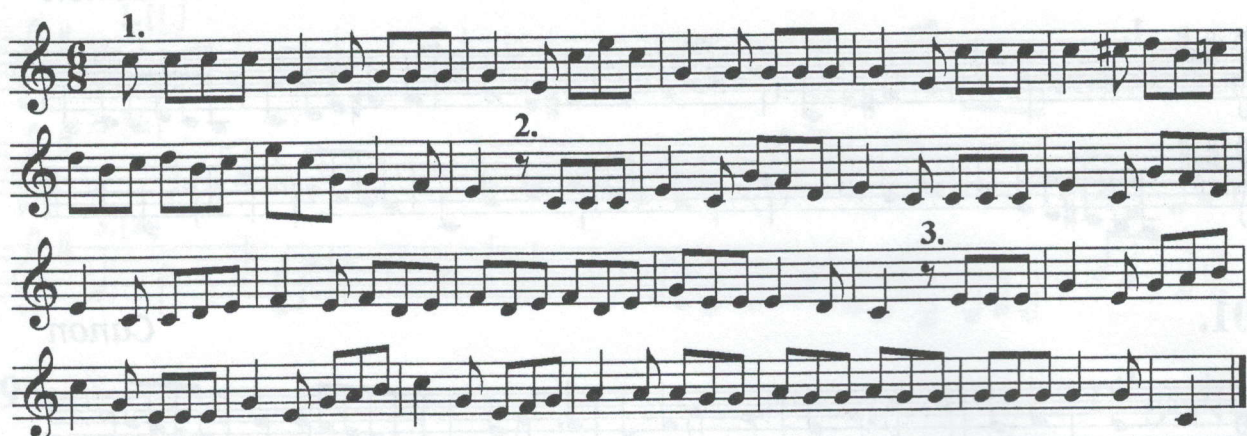
104.

Anonim, sec.XVII-XVIII

105.

Cântec L. Cherubini

106.

W.-A. Mozart

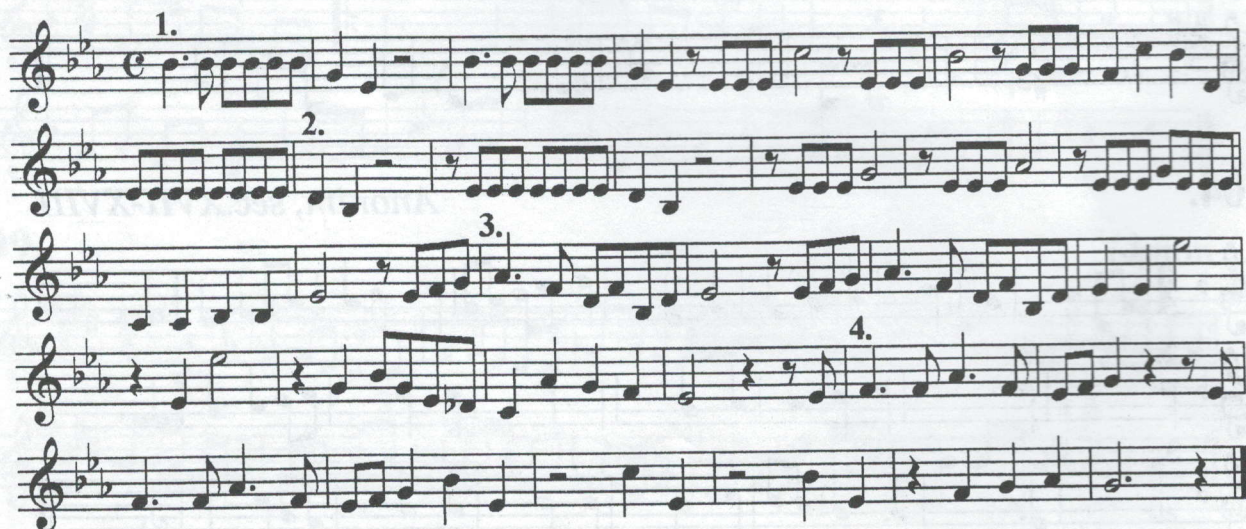
107.

W.-A. Mozart

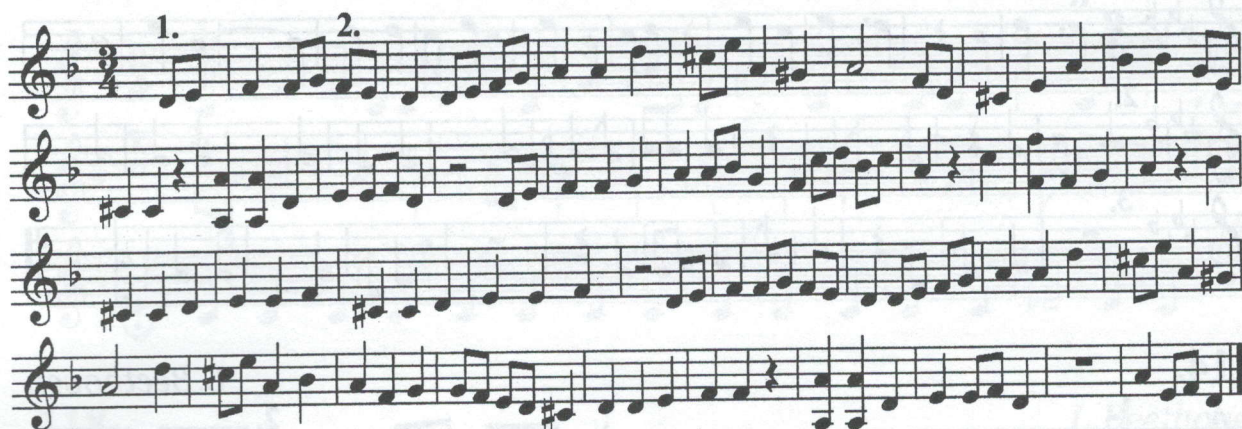

108.

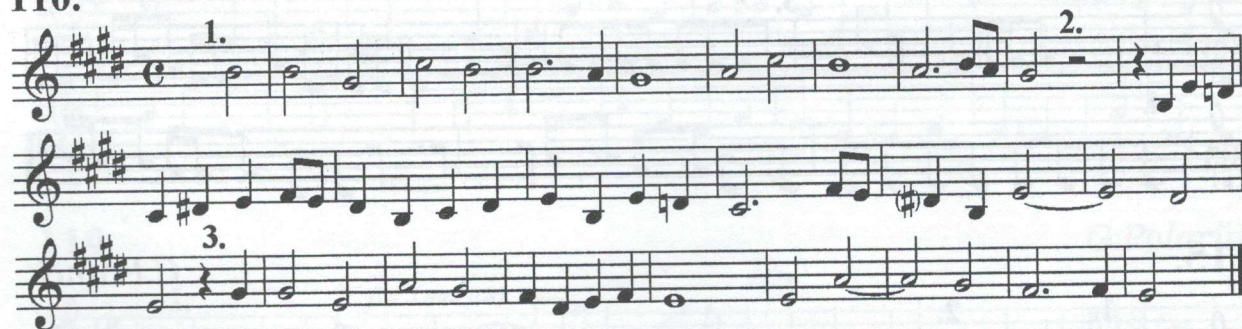
W.-A. Mozart

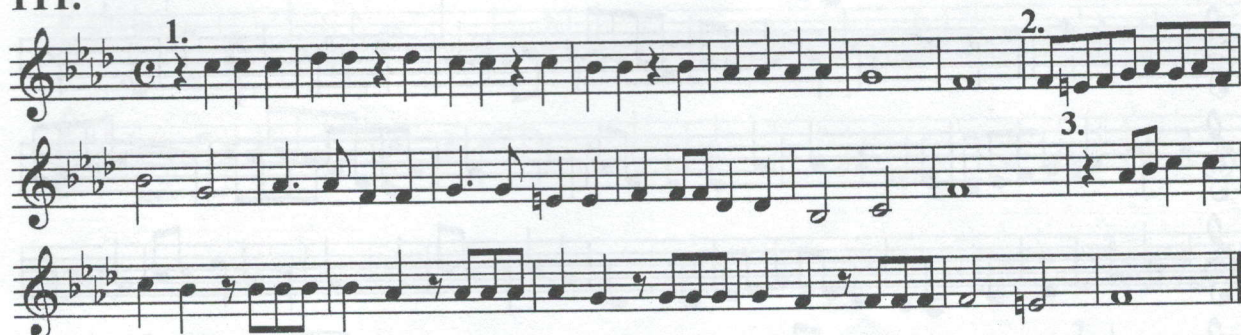
109.

J. Haydn

110.

L. Beethoven

111.

L. Beethoven

112.

L. Beethoven

113.

L. Beethoven

114.

L. Beethoven

115.

C. Franck

116.

G. [Padre] Martini

117.

J. Haydn

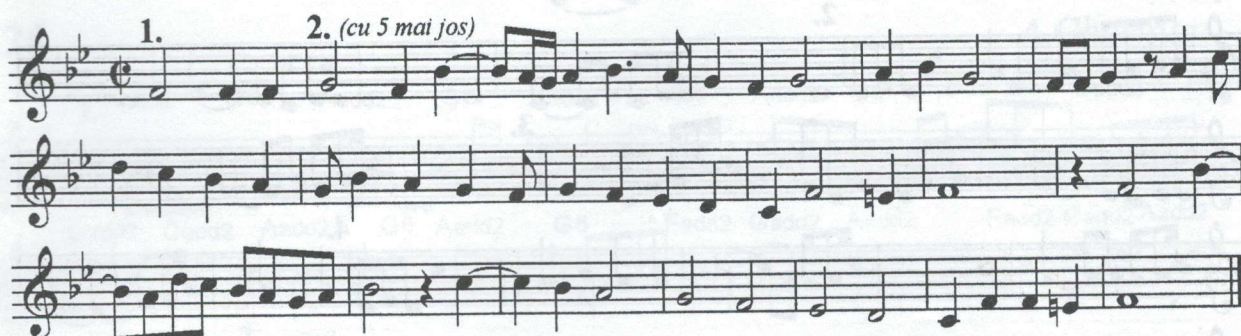
118.

L. Beethoven

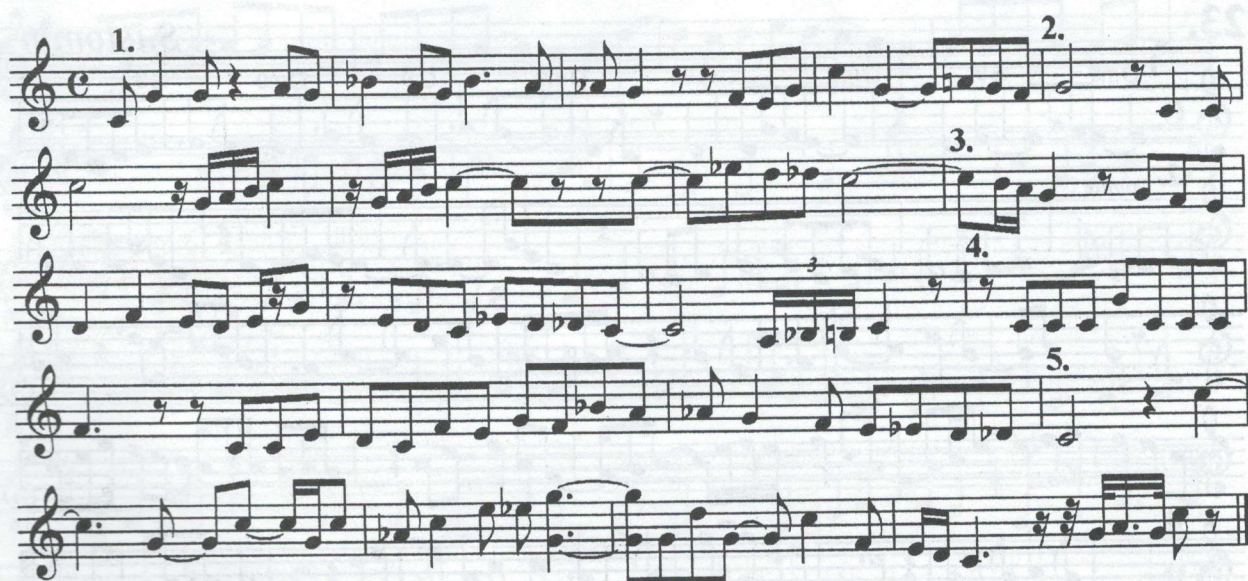
119.

G. Polarius

120.

F. Martin

121.

S.Istomin

1. G B/F# Em G7/D C E7/B Am Am/G D/F# Am/E D7 D7/C G/B B^bdim

Am Ab7b5 2. *simile*

3.

4.

122.

M.Serebreanâi

1. G⁹ F⁹ G⁹ F⁹ *simile*

2.

3.

4.

23.

S.Istomin

1. Dm9 G9 Dm9 G9 Dm9 G9 Dm9 G9

2. *simile*

3.

4.

124.

A.Saratskaia

1. Am7 Dm6/A G#dim. Am/G Fmaj7 Dm7 G7

Cmaj7 E7 2. simile

3.

125.

A.Gherman

1. Aadd2 G6 Aadd2 G6 Aadd2 G6 Aadd2 G6 Dadd2 Cadd2

Dadd2 Cadd2 Aadd2 G6 Aadd2 G6 Fadd2 Gadd2 Aadd2 Fadd2 Gadd2 Aadd2

2. simile

3.

4.

126.

V.Voloşin, N.Lizac, A.Ratmanski

1. F7 B $\flat$ 7 F7 B $\flat$ 7

B $\flat$ m6 F7 F dim C7 B $\flat$ 7 F7

2. *simile*

3.

127.

M.Serebreanăi

1. Bm9 E9 Amaj7 2.

simile 3

128.

J.Tizol – T.Berezovicova

1. F7 B $\flat$ 6 F7

B $\flat$ 6 2. *simile* 3.

4.

129.

G.Gershwin - T.Berezovicova

1. B^b $Gm7$ $Cm7$ $F7$ $Dm7$ D^b $Cm7$ $F7$ B^b B^b/A^b $Cm7/G$ E^bm7/G^b

B^b/F $F9$ B^b6 2. *simile*

3.

130.

T.Berezovicova

1. A^b E^b Fm Cm D^b $C7$ Fm B^b7

B^bm7 E^b7 A^b E^b7 $C7$ Fm

D^b A^b Fm D^b6 E^b-9 A^b 2. *simile*

3.

4.

BIBLIOGRAFIE

1. Curbet V. Tot cu cântul mă mângâi. – Chişinău, 1984.
2. Ezer év kórusa. - Budapest, 1977.
3. Ót évszázad kórusa. – Budapest, 1977.
4. Schola cantorum. Vol.I. – Budapest, 1974.
5. Schola cantorum. Vol.III. – Budapest, 1974.
6. Schola cantorum. Vol.IV. – Budapest, 1974.
7. Silvermans J. Folk Song Encyclopedia. Vol.II. – U.S.A.
8. Агажанов А. Курс сольфеджио. В.3. Двухголосие. – Москва, 1985.
9. Ардентов Д. Музыкальная грамота и сольфеджио для хоровых коллективов художественной самодеятельности. – Ленинград, 1970.
10. Бетховен Л. Избранные хоры. – Москва, 1970.
11. Бетховен Л. Избранные каноны без сопровождения. – Москва, 1970.
12. Васильева Г., Гиндина М., Фрейндлинг Т. Двухголосное сольфеджио. – Ленинград, 1982.
13. Калмыков Б., Фридкин Г. Двухголосное сольфеджио. – Москва, 1980.
14. Калмыков Б., Фридкин Г. Трёхголосное сольфеджио. – Москва, 1967.
15. Каноны для детского хора. В.2. – Москва, 1965.
16. Серебряный М. Сольфеджио на ритмоинтонационной основе современной эстрадной музыки. – Киев, 1987.
17. Серебряный М. Сольфеджио на ритмоинтонационной основе современной эстрадной музыки. Ч.2. – Киев, 1991.
18. Струве Г. Хоровое сольфеджио. – Москва, 1988.
19. Хоровая миниатюра. В.3. Ленинград, 1978.
20. Хоровая миниатюра. В.4. Ленинград, 1979.
21. Хоровая миниатюра. В.6. Ленинград, 1981.
22. Хоровая миниатюра. В.10. Ленинград, 1985.